

الحمد لله رب العالمين

معراج السعادة

ملاً احمد نراقى

سرشناسه: تراقی ، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵ - ۱۲۴۵ ق.

عنوان و نام پدید آورنده: معراج السعاده / تألیف ملا احمد تراقی

مشخصات نشر: تهران ، مبین اندیشه ، ۱۳۹۰

مشخصات ظاهری: ۸۹۶ ص

شابک: ۱۶۵۰۰۰ ریال - ۰۷۴ - ۲۳۹ - ۶۰۰ - ISBN ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی:

موضوع: اخلاق اسلامی - متون قدیم تا قرن ۱۴

رده بندهی کنگره: ۱۳۹۰ م ۴ ن ۷۵ / BP ۲۴۷

رده بندهی دیویی: ۶۱ / ۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۰۶۰۳۳

معراج السعاده

- مؤلف: احمد بن محمد مهدی تراقی
- ناشر: مبین اندیشه
- شابک: ۵۰۰۰ نسخه
- نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰
- شابک: ۰۷۴ - ۲۳۹ - ۶۰۰ - ISBN ۹۷۸
- قیمت: ۱۶۵۰۰ تومان
- ناشر همکار: آوای منجی - الطیار - اندیشه مطهر

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ می باشد.

دفتر تهران: خیابان قزوین ، خیابان سیحانی، خیابان شهید برادران فلاح پلاک ۲۱۹

همراه: ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵ - تلفن: ۴۴۸۶۱۵۸۵ - ۰۲۱

دفتر قم: خیابان معلم - ۱۰ متری معلم - کوچه ۵ (شهید فلسفی) پلاک ۴

همراه: ۰۹۱۲۶۵۱۸۰۳۶ - تلفن: ۷۷۴۸۳۷۰ - ۰۲۵۱

وب سایت: [www- mobine andishe. Com](http://www-mobine-andishe.com)

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۴۷۴۲۹۰۸۴۷۵

فهرست

● باب اول: بیان بعضی مقدمات نافع، از حالات نفس و منفعت فضایل اخلاق و.....	۱۷
فصل اول: شناختن نفس، مقدمه‌ی شناخت خدا.....	۱۷
تأثیر شناختن نفس در تهذیب اخلاق.....	۱۸
فصل دوم: ترکیب انسان از جسم و نفس.....	۱۹
فصل سوم: راه شناختن نفس.....	۲۰
فصل چهارم: حقیقت و ماهیت آدمی.....	۲۲
فصل پنجم: سیر به عالم بالا به جنبه‌ی روحانی.....	۲۳
فصل ششم: لذت و آلم جسم و روح.....	۲۴
فصل هفتم: مفاسد بیماری نفس و فواید صحت آن.....	۲۵
علم بدون تزکیه، علم نیست.....	۲۸
توجه به صحت جسم و غفلت از صحت روح.....	۲۹
فصل هشتم: حصول ملکات نفسانی به تکرار اعمال.....	۳۰
فصل نهم: فایده‌ی علم اخلاق و برتری آن بر سایر علوم.....	۳۱
فصل دهم: تهذیب اخلاق و ثمره‌ی آن.....	۳۲
سعید مطلق کیست؟.....	۳۳
● باب دوم: سبب انحراف اخلاق از جاده‌ی پسندیده و حصول اخلاق ذمیمه و.....	۳۵
فصل اول: قوای چهارگانه و تبعیت سایر قوا از آنها.....	۳۵
اما این چهار سرهنگ.....	۳۶
قوه‌ی عاقله.....	۳۷
فصل دوم: لذت و آلم قوای چهارگانه.....	۳۹
منحصر نبودن لذات در لذات جسم.....	۴۰
سعی در استیلای قوه‌ی عاقله بر سایر قوا.....	۴۲
فصل سوم: قوای چهارگانه، سرمنشأ نیکی‌ها و بدی‌ها.....	۴۴
فصل چهارم: در بیان اینکه قوه‌ی عقلیه ادراک کلیات کند و قوه‌ی وهمیه ادراک جزئیات نماید.....	۴۴
فصل پنجم: کارفرمایی قوه‌ی عامله.....	۴۶

فصل ششم: اجناس صفات رذيله.....	۴۸
فصل هفتم: مقابل هم بودن اوصاف رذيله و صفات فاضله.....	۵۰
فصل هشتم: مشتبه شدن صفات رذيله به صفات خسته.....	۵۲
● باب سوم: در بيان محافظت اخلاق حميده از بيرون رفتن از حد اعتدال و معالجات كليۀ در.....	
فصل اول: حفظ تعادل اخلاق حميده.....	۵۷
شباہت علم اخلاق به علم طب.....	۵۷
فصل دوم: مقدمات تزكيه نفس.....	۶۰
فصل سوم: تشخيص امراض نفساني.....	۶۴
اسباب امراض نفساني.....	۶۶
راه معالجه‌ي امراض نفساني.....	۶۶
● باب چهارم: در تفصيل انواع اخلاق و بيان شرافت فضائل و كيفيت اكتساب هر يك و.....	
□ مقام اول: عدالت.....	۷۰
فصل اول: در بيان آنچه متعلق به قوه‌ي عامله است.....	۷۰
اقسام و درجات عادل.....	۷۳
فصل دوم: اقسام عدالت.....	۷۴
فصل سوم: عدالت، سرمنشأ كمال و سعادت.....	۷۷
فصل چهارم: انصاف مصلح به عدالت.....	۷۹
□ مقام دوم: در بيان معالجه‌ي اخلاق ذميمة كه متعلق است به قوه‌ي عاقله.....	۸۱
مطلب اول: در بيان دو جنس رذيله و ضد آنها.....	۸۲
فصل پنجم: حكمت در مقابل جريزه و چهل.....	۸۳
شرافت و فضيلت علم و علما.....	۸۵
آداب و شروط تعلم.....	۸۸
آداب تعليم.....	۹۰
علم اصول عقايد.....	۹۲
احتراز از معاصي، سبب اعتقاد جازم.....	۹۴
تلقين ترجمه‌ي عقايد به اطفال.....	۹۷
وجوب عيني علم اخلاق.....	۹۸
علم، مقدمه‌ي عمل.....	۱۰۰
مطلب دوم: در بيان ساير انواع رذيلي كه از دو جنس مذكور.....	۱۰۱
چهل مركب.....	۱۰۱
شك و حيرت.....	۱۰۲
يقين و اقل مراتب آن.....	۱۰۳
علامات صاحب يقين.....	۱۰۴

مراتب یقین	۱۰۷
شرک و اقسام آن	۱۰۹
فصل: توحید و اقسام آن	۱۱۰
مراتب توحید و اثرات آن	۱۱۰
فصل: علایم ترقی در مراتب توحید	۱۱۳
فصل: آشنایی با اسرار ملک و ملکوت	۱۱۵
■ (صفت ۱ تا ۳ در متن است) صفت چهارم: خواطر نفسانی و وسوسه‌های شیطانی	۱۱۷
افکاری که دل را مشغول می‌کند	۱۱۷
فصل: اقسام الهام و وسوسه و علامات آنها	۱۱۹
فصل: مضرات وسوسه‌های شیطانی و خواطر نفسانی	۱۲۲
فصل: معالجه‌ی امراض نفسانی	۱۲۴
غفلت از خدا، سبب وسوسه‌ی شیطان	۱۲۶
ذکر قلبی، مانع وسوسه‌ها و خواطر	۱۲۸
فایده: کیفیت سد ابواب خواطر و رفع وسوسه‌ها	۱۲۹
فصل: خواطر و افکار محمود و اقسام آنها	۱۳۱
تدبیر در آفرینش اقلیم وجود	۱۳۴
حکم الهی در خلقت پشه و زنبور	۱۳۷
قدرت‌نمایی حق در خلقت انسان	۱۳۸
تفکر در استخوان‌ها و رگ‌های بدن	۱۴۰
تأمل در عجایب استخوان سر	۱۴۲
نگاهی به اسرار چشم و نقش آن	۱۴۳
عجایب گوش	۱۴۴
حکمت‌های نهفته در صورت انسان	۱۴۴
دستگاه گوارش بدن	۱۴۶
دستگاه گردش خون	۱۴۷
نگاهی به چه‌گونگی خلقت دست‌ها و انگشتان	۱۴۸
ترکیب مخصوص آفرینش پای آدمی	۱۴۹
حکمت الهی در غذا و تربیت نوزاد	۱۴۹
نقش قوه‌ی خیالیه و واهمه و عاقله	۱۵۰
آیات آفاق: مشاهده‌ی قدرت پروردگار در کره‌ی زمین	۱۵۲
انواع گیاهان و فواید آنها	۱۵۲
درختان و شکوفایی آنها	۱۵۲
اصناف حیوانات	۱۵۳
عجایب دریاها	۱۵۳
تفکر در کُرّات آسمانی	۱۵۳

عظمت آسمان‌ها	۱۵۵
تفکر در اعمال و افعال خود	۱۵۶
مکر و حيله	۱۶۰
طریقه‌ی خلاصی از مکر و حيله	۱۶۱
□ مقام سوم: بیان صفات رذیله و اخلاق جميله که متعلق به قوه‌ی غضبیه است	۱۶۲
تهوّر	۱۶۲
جبن	۱۶۲
خوف و اقسام آن	۱۶۳
خوف مذموم	۱۶۴
علل خوف از مرگ	۱۶۵
فصل: اطمینان قلب و طریقه‌ی تحصیل آن	۱۷۲
ایمنی از مکر خدا	۱۷۳
۱. سبب ایمنی از مکر الله	۱۷۳
۲. خوف از خدا و انواع آن	۱۷۵
۳. مکروهاتی که سرمنشأ خوف و ترس است	۱۷۷
خوف از سوء عاقبت	۱۷۸
۴. خوف از خدا، عالی‌ترین درجه‌ی خوف	۱۷۹
۵. کیفیت تحصیل صفت خوف از خدا (جل جلاله)	۱۸۴
علت ترسیدن از سوء خاتمه	۱۸۷
راه محافظت خاطر از معاصی در وقت مردن	۱۹۱
یأس و ناامیدی از رحمت خدا و مذمت آن	۱۹۴
■ صفت سوم: یأس از روح الله	۱۹۴
فصل: رجا و امیدواری به خدا	۱۹۵
آیات و اخبار در فضیلت رجا	۱۹۸
رجا و امیدواری بدون طاعت	۲۰۴
فصل: خوف اصلاح است یا رجا؟	۲۰۵
فصل: طریقه‌ی تحصیل رجا	۲۰۹
ضعف نفس و معالجه‌ی آن	۲۱۰
فصل: قوت نفس و طریقه‌ی تحصیل آن	۲۱۱
دنائت همت و مذمت آن	۲۱۲
بی‌غیرتی و بی‌حمیتی و مذمت آن	۲۱۴
فصل: غیرت در دین و ناموس	۲۱۵
غیرت در اولاد و تربیت آن	۲۱۷
غیرت در مال	۲۱۹
عجله و شتابزدگی و مذمت آن	۲۲۰

۲۲۴	فصل: وقار و طمانینه
۲۲۵	سوء ظن و بددلی به خدا و خلق
۲۲۸	طریقه‌ی معالجه‌ی بدگمانی به خدا و خلق
۲۲۸	فصل: حُسن ظن به خدا و خلق
۲۲۹	غضب و اسباب آن
۲۳۰	فصل: غضب مفرط و مفسد آن
۲۳۲	فصل: معالجه‌ی غضب
۲۳۵	فصل: حلم و کظم غیظ
۲۳۸	در صدِّ انتقام بودن و مذمت آن
۲۴۰	فصل: عفو و بخشش و فضیلت آن
۲۴۱	■ صفت یازدهم: غلظت و درشتی در گفتار و کردار
۲۴۲	شرافِ مدارا کردن با مردم
۲۴۴	■ صفت دوازدهم: کج خلقی
۲۴۵	معالجه‌ی کج خلقی
۲۴۷	■ صفت سیزدهم: عداوت و دشمنی
۲۴۸	معالجه‌ی عداوت و دشمنی
۲۴۹	فصل: مذمت ضرب، فحش، لعن و طعن
۲۵۵	تقرین به مسلمان
۲۵۶	■ صفت چهاردهم: عُجب و خودبزرگ‌بینی و مذمت آن
۲۶۰	عُجب، سرمنشأ آفات و صفات خبیثه‌ی دیگر
۲۶۰	فصل: معالجه‌ی مرض عُجب
۲۶۵	معالجه‌ی تفصیلی مرضِ عُجب
۲۶۵	علاج عُجب به علم
۲۶۸	علاج عُجب به عبادت و طاعت
۲۶۹	علاج عُجب به ورع و تقوا و نحو اینها
۲۷۱	علاج عُجب به حَسَب و نَسَب
۲۷۲	علاج عُجب به جمال
۲۷۵	در علاج عُجب به مال
۲۷۶	علاج عُجب به قوَّت و قدرت خود
۲۷۶	علاج عُجب به جاه و منصب و نحو اینها
۲۷۷	علاج عُجب به عقل و زیرکی خود
۲۷۸	فصل: شرافتِ شکسته‌نفسی و حقیر شمردن خود
۲۷۹	■ صفت پانزدهم: کبر و فرق آن با عجب
۲۸۱	متکبرین در روز قیامت
۲۸۲	فصل: اقسام تکبر و درجات متکبرین

۲۸۴	فصل: طریقه‌ی معالجه‌ی تکبر
۲۸۷	فصل: علایم و نشانه‌های تکبر و تواضع
۲۹۳	فصل: تواضع و فروتنی
۲۹۶	فایده: مذموم بودن ذلت و خواری
۲۹۷	■ صفت شانزدهم: افتخار (فخر) و مذمت آن
۲۹۷	■ صفت هفدهم: بقی و سرکشی و علاج آن
۲۹۸	■ صفت هیجدهم: خودستایی
۲۹۹	■ صفت نوزدهم: عصیت
۳۰۰	■ صفت بیستم: کتمان حق و مذمت آن
۳۰۰	فصل: انصاف
۳۰۱	■ صفت بیست و یکم: قساوت قلب و سخت‌دلی و علاج آن
۳۰۲	□ مقام چهارم: بیان آنچه متعلق است به قوه‌ی شهویه، از ردایل صفات و کیفیت و...
۳۰۲	فصل اول: مذمت شره و مفاسد شکم‌پرستی
۳۰۶	ثمرات گرسنگی
۳۰۷	مفاسد پیروی از شهوت فرج
۳۱۱	فصل دوم: مذمت خود و فواید نکاح
۳۱۳	فصل سوم: عفت، ضد شره و خود
۳۱۵	مطلب دوم: سایر صفاتی که متعلق است به قوه‌ی شهویه
۳۱۶	فصل: حقیقت دنیا فی نفسه
۳۱۶	حقیقت دنیا در حق بندگان
۳۲۰	فصل: تقسیم دنیا به مذموم و غیر مذموم
۳۲۱	فصل: مذمت دنیا و بی‌ارزشی و بی‌اعتباری آن
۳۳۶	فصل: چیزهایی که دنیا را به آنها تشبیه کرده‌اند
۳۴۲	فصل: بیان دنیای ممدوح و مذموم
۳۴۴	اقسام آنچه در دنیا است
۳۴۵	فصل: فقر و غنا و حالت‌های آنها
۳۴۵	فصل: مذمت مال و مالداري
۳۴۹	مدح مال
۳۴۹	فصل: مفاسد مال
۳۵۲	فواید مال
۳۵۳	فصل: جرّی رهایی از مفاسد مال
۳۵۴	فصل: زهد و فضیلت آن
۳۵۵	زهد و زاهد از دیدگاه آیات و روایات
۳۶۲	نگاهی بر زهد پیامبر ﷺ و علی علیه السلام
۳۶۴	فصل: درجات و اقسام زهد

۳۷۱	فایده: زاهد حقیقی و علایم او
۳۷۱	■ صفت دوم: مفاسد غنا و بی‌نیازی
۳۷۲	فصل: فقر و اقسام آن
۳۷۴	فصل: فضیلت و شرافت فقر و فقرا
۳۸۰	فصل: فضیلت فقیر صابر و راضی، بر غنی شاکر و سخی
۳۸۱	فضیلت فقیر حریص بر غنی حریص
۳۸۲	فصل: تفاوت فقیر و گدا و مذمت تکذبی
۳۸۷	اقسام احتیاج آدمی و کیفیت سؤال کردن در آنها
۳۸۹	■ صفت سوم: حرص و مفاسد آن
۳۹۰	فصل: ملکه‌ی قناعت
۳۹۲	فصل: طریقه‌ی معالجه‌ی صفت حرص و تحصیل ملکه‌ی قناعت
۳۹۶	■ صفت چهارم: طمع و مفاسد آن
۳۹۸	فصل: شرافت استعنا و قطع طمع
۳۹۹	■ صفت پنجم: بخل و مذمت آن
۴۰۱	فصل: فضیلت سخاوت
۴۰۳	ایثار، بالاترین مرتبه‌ی سخاوت
۴۰۴	فصل: معالجه‌ی مرض بخل
۴۰۷	فصل: چه‌گونگی مصرف مال
۴۰۸	فصل: نکات باطنیه‌ی سخاوت
۴۰۹	اول: زکات
۴۱۱	اسرار وجوب زکات
۴۱۲	دوم: آداب انفاق کننده
۴۱۴	علاج منت گذاردن و ایدای فقیر
۴۱۹	فایده: آداب انفاق شونده
۴۲۰	خمس
۴۲۱	نفقه‌ی اهل و عیال
۴۲۳	صدقات مستحبیه
۴۲۶	هدیه
۴۲۷	مهمانی دادن و آداب آن
۴۲۸	آداب میهمان
۴۳۰	حق معلوم و حق حضاد
۴۳۰	قرض دادن
۴۳۱	مهلت دادن به قرضدار
۴۳۲	اعانت مسلمان نمودن
۴۳۳	حفظ آبرو و دفع شر اشرار

۴۳۲		ساختن مسجد، مدرسه و پل
۴۳۳		مال حرام خوردن
۴۳۵		فصل: اموال حلال، حرام و مشتبّه و درجات آنها
۴۳۶		تفاوت هدیه و رشوه
۴۳۸		فصل: فضیلت اجتناب از مال حرام
۴۴۰		فصل: مداخل مال حلال
۴۴۱		اصناف دزدان و گدایان
۴۴۲		خیانت و غدر در مال
۴۴۳		خوض در باطل
۴۴۴		سخن بی فایده گفتن
۴۴۷		فصل: خاموشی و ترک سخنان لغو و بی فایده
۴۴۸		□ مقام پنجم: صفاتی که متعلّق است به سه قوه‌ی عاقله، غضبیه، شهویه یا به دو قوه.....
۴۴۸		حسد و مفاصد آن
۴۵۱		حسود، سود نمی برد
۴۵۳		فایده‌ی مراتب حسد
۴۵۴		فصل: موجبات حسد
۴۵۶		فایده: حسد ورزی هر صنفی به صنف خود
۴۵۷		محبت دنیا، منشأ همه اسباب حسد
۴۵۹		فصل: معالجه‌ی مرض حسد با علم و عمل
۴۶۰		حسد مایه‌ی ضرر دنیوی حاسد است، نه محسود
۴۶۲		فایده‌ی دو قشّم حسد مذموم و حرام
۴۶۴		فصل: مدح و فضیلت نصیحت و خیرخواهی
۴۶۶		■ صفت دوم: اهانت و تحقیر نمودن بندگان خدا و مذمت آن
۴۶۶		تعظیم و احترام کردن به بندگان خدا و فضیلت آن
۴۶۷		احترام پیران
۴۶۸		احترام سادات
۴۶۸		■ صفت سوم: ظلم و مفاصد آن
۴۷۲		برگشت اثر هر ظلمی، به خودِ ظالم یا به اولاد او
۴۷۴		پاسخ ظالم در روز قیامت
۴۷۵		آه مظلوم
۴۷۷		اعانت به ظالم و راضی به فعل او شدن
۴۷۸		عدالت و فضیلت آن
۴۸۲		فواید دنیوی عدالت
۴۸۵		فصل: آثار و لوازم عدالت
۴۹۰		حکایت دادرسی نمودن سلطان محمود غزنوی

۴۹۲	 حکایت دادرسی سلطان ملک‌شاه
۴۹۴	 فصل: معالجه‌ی مرض ظلم و تحصیل ملک‌های عدالت
۴۹۶	 ■ صفت چهارم: ترک اعانت مسلمین و عدم اهتمام در امور ایشان
۴۹۸	 فصل: اهتمام در ثواب قضای حوایج مسلمین و اعانت بر ایشان
۵۰۰	 ثواب اعانت بر مسلمین و برآوردن حاجات ایشان
۵۰۲	 ■ صفت پنجم: کوتاهی و مسامحه کردن در امر به معروف و نهی از منکر
۵۰۶	 فصل: اهتمام در امر به معروف و نهی از منکر
۵۰۸	 وجوب امر به معروف و نهی از منکر و شرایط آن
۵۱۳	 شرایط امر و نهی شونده
۵۱۳	 فصل: مراتب امر به معروف و نهی از منکر
۵۱۴	 فصل: مختصری از محرمات شایع میان مردم
۵۱۶	 ■ صفت ششم: مذمت قهر کردن و دوری از برادران دینی
۵۱۷	 فصل: فضیلت و ثواب آشتی و الفت
۵۲۰	 ■ صفت هفتم: قطع صله‌ی رحم و اسباب آن
۵۲۱	 وجوب و فضیلت صله‌ی رحم و فوائد آن
۵۲۳	 فایده: مراد از رجمی که صله‌ی آن واجب و قطعش حرام است
۵۲۴	 ■ صفت هشتم: عقوب والدین و مذمت آن
۵۲۷	 فضیلت نیکی به والدین
۵۳۱	 فصل: حقوق همسایگان
۵۳۳	 ■ صفت نهم: مذمت عیبجویی کردن
۵۳۴	 فضیلت عیب‌پوشی
۵۳۶	 ■ صفت دهم: مذمت فاش کردن راز مردم و فضیلت رازداری
۵۳۹	 ■ صفت یازدهم: سخنچینی و نقامی و مفاسد آن
۵۴۱	 اعتنا نکردن به سخن نقام
۵۴۲	 ■ صفت دوازدهم: افساد میان مردم و ذم و عقاب آن
۵۴۳	 اصلاح میان مردم و فضل و ثواب آن
۵۴۴	 ■ صفت سیزدهم: شماتت کردن
۵۴۵	 ■ صفت چهاردهم: جدال و مخاصمه
۵۴۷	 ممدوح بودن خصومت در حق شرعی
۵۴۹	 ■ صفت پانزدهم: سُخریه و استهزا کردن
۵۵۱	 ■ صفت شانزدهم: مزاح و خنده و بذله‌گویی و شوخی کردن
۵۵۲	 ■ صفت هفدهم: معنی و حقیقت غیبت
۵۵۳	 فصل اول
۵۵۴	 غیبت به غیر زبان
۵۵۵	 شنونده‌ی غیبت نیز حکم غیبت‌کننده را دارد

فصل دوم: آیات و اخبار وارده در حرمت و مذمت غیبت.....	۵۵۶
فصل سوم: معالجه‌ی اجمالی غیبت.....	۵۶۰
معالجه‌ی تفصیلی مرض غیبت.....	۵۶۰
فصل چهارم: مواضعی که غیبت در آنها جایز است.....	۵۶۴
مواضعی که بعضی از علما حکم به تجویز غیبت کرده‌اند.....	۵۶۵
فایده.....	۵۶۶
فصل پنجم: شرافت ستایش و مدح مسلمانان.....	۵۶۶
■ صفت هجدهم: دروغ گفتن.....	۵۶۷
مواردی که دروغ گفتن در آنها جایز است.....	۵۶۹
توریه کردن.....	۵۷۰
دروغ‌های جراحی که مردم در آنها سهل‌انگارند.....	۵۷۱
فصل: اجتناب از کذب و طریقه‌ی خلاصی از آن.....	۵۷۲
دروغ گفتن مایه‌ی رسوائی.....	۵۷۳
فصل: صدق و راست‌گویی.....	۵۷۴
کذب در کردار و اعمال.....	۵۷۵
کذب در اخلاق و مقامات دین.....	۵۷۶
مفاسد و آفات زبان.....	۵۷۸
صمت و خاموشی ضد آفات و مفاسد زبان.....	۵۸۱
■ صفت نوزدهم: حب جاه، شهرت و ریاست.....	۵۸۴
فصل: آیات و روایات وارده در مذمت حب جاه و شهرت.....	۵۸۵
فصل: جاه و ریاست بی‌ضرر و ممدوح.....	۵۸۷
فصل: علاج علمی و عملی مرض حب جاه و ریاست.....	۵۸۹
حکایت شاهزاده‌یی که می‌خواست داماد شود.....	۵۹۶
معالجه‌ی عملی حب جاه.....	۵۹۷
فصل: شرافت گمنامی و بی‌اعتباری.....	۵۹۷
حکایت فرزند گمنام هارون‌الرشید.....	۵۹۹
قضیه‌ی معاویه، پسر یزید پلید.....	۶۰۱
■ صفت بیستم: دوست داشتن مدح و ثنا و کراهت داشتن از ذم.....	۶۰۳
مراتب صاحب صفت فوق.....	۶۰۴
اسباب مدح و خوشامدگویی.....	۶۰۴
فصل: معالجه‌ی حب مدح و ثنا و کراهت ذم.....	۶۰۶
معالجه‌ی کراهت از مذمت.....	۶۰۷
علاج عملی صفت مذکور.....	۶۰۸
■ صفت بیست و یکم: ریا.....	۶۰۸
فصل: اقسام و انواع ریا.....	۶۱۲

۶۱۳	فصل: مفاسد اقسام ریا و احکام آنها
۶۱۹	فایده: تا ریا ریشه کن نشده، لازم است عبادات در خلوت انجام شود
۶۲۱	فصل: علاج ریا
۶۲۴	معالجه‌ی عملی مرض ریا
۶۲۵	فصل: اخلاص
۶۲۷	آفات اخلاص
۶۲۹	فصل: فضیلت و شرافت اخلاص
۶۳۱	■ صفت بیست و دوم: نفاق و دورویی و مذمت آن
۶۳۲	موارد استثنای شده از نفاق
۶۳۳	■ صفت بیست و سوم: غرور و مذمت آن
۶۳۴	فصل: طوایف اهل غرور و اسباب غرور و معالجه‌ی آنها
۶۳۵	کفار و صاحبان مذاهب فاسد
۶۳۵	اهل فسق و معاصی
۶۴۲	اهل علم
۶۴۷	واعظان
۶۴۸	متکبرترین اهل عبادت
۶۵۰	اهل تصوف و درویشان و فریفتگان
۶۵۵	سلاطین و حکام و صاحبان امر و نهی
۶۵۷	اعتیا و مالداران
۶۵۹	■ صفت بیست و چهارم: طول امل و اسباب آن
۶۶۱	فصل: قصر امل و فواید آن
۶۶۲	طوایف مختلف مردم در رابطه با طول امل و قصر امل
۶۶۴	فصل: معالجه‌ی طول امل
۶۷۲	■ صفت بیست پنجم: گناهکاری و اصرار بر معاصی و عدم پشیمانی از آن
۶۷۴	فصل: توبه و پشیمانی و اسباب آن
۶۷۵	فصل: فضیلت توبه
۶۸۲	توبه از همه گناهان
۶۸۲	فصل: قبولی توبه‌ی دارای شرایط
۶۸۴	حکایت توبه‌ی «شعوانه»
۶۸۶	حکایت توبه‌ی مرد گناهکار و قبولی توبه‌اش
۶۸۷	فصل: اقسام توبه و بیان آنها
۶۸۹	شرایط توبه از نظر حضرت علی (ع)
۶۹۱	فایده: اجتناب از گناهان کبیره، کفاره‌ی گناهان صغیره
۶۹۳	اسبابی که گناه صغیره را کبیره می‌کند
۶۹۳	فصل: اقسام توبه‌کنندگان

۶۹۳	عدم اعتماد به نفس نباید موجب پشیمانی از توبه شود
۶۹۴	■ صفت بیست و ششم: فراموشی از اعمال خود و غفلت از محاسبه‌ی آنها
۶۹۵	فصل: محاسبه و مراقبه
۶۹۷	فصل: عقل، تاجر راو آخرت
۶۹۷	مرباطه و اجزای آن
۷۰۲	کیفیت محاسبه‌ی نفس
۷۰۴	اسبابی که اِعمالِ مُرباطه با آنها آسان می‌شود
۷۰۶	مطالعه‌ی احوال صالحین سلف
۷۰۹	■ صفت بیست و هفتم: مذمتِ کراهت و شرافت ضدّ آن (محبت)
۷۱۰	وجوه ادراک آدمی و اقسام موجودات
۷۱۱	فصل: اسباب محبت و اقسام آن
۷۱۷	فصل: هیچ دلی از محبت خالی نیست
۷۱۸	فصل: محبت به خدا، بالاترین محبت‌ها
۷۱۸	اجتماع همه اسباب محبت در حق پروردگار
۷۲۳	فصل: فساد قول کسی که محبت خدا را فقط مواظبت بر طاعات می‌داند
۷۲۴	محبت خدا از نظر قرآن و پیامبر اکرم ﷺ
۷۲۵	محبت خدا از نظر پیامبران الهی
۷۳۲	فصل: محبت خدا، اکمل لذت‌ها
۷۴۰	راه‌های لقا و مشاهده و وصال حضرت حق
۷۴۲	فصل: طریق تحصیل محبت و معرفت خدا
۷۴۵	فصل: علایم و آثار محبت خدا
۷۴۹	حکایت بنده‌یی که ذره‌یی از معرفت خدا به او عطا شد
۷۴۹	علایم و آثار دیگر محبت و معرفت خدا
۷۵۲	ابراهیم خلیل الرحمن و محبت و معرفت خدا
۷۵۲	حکایت فرزند قربانی کردنِ ابراهیم ﷺ
۷۵۴	فصل: حقیقت شوق به لقای خدا
۷۵۸	حقیقت انس به خدا
۷۶۰	فصل: خلوت و عزلت و فواید آن
۷۶۲	فواید مخالطه با مردم
۷۶۲	خلوت و عزلت بهتر است یا مخالطه با مردم؟
۷۶۵	فصل: آیات و اخباری که دلالت می‌کنند خدا بندگان خود را دوست دارد
۷۶۶	فصل: پیرامون حبّ فی الله و بغض فی الله
۷۶۸	درجات معصیت و اظهار بغض
۷۶۸	وفا و جفا
۷۶۹	■ صفت بیست و هشتم: اعتراض بر اراده و تقدیرات خدا

۷۷۲	فصل: رضا بر قضا و مقدرات الهی
۷۷۵	فصل: رضا از ثمرات محبت
۷۷۷	فصل: عدم منافات رضا با دعا
۷۷۸	فصل: طریق تحصیل رضا
۷۸۰	■ صفت بیست و نهم: حزن و اندوه بر امور دنیویه و علاج آن
۷۸۴	■ صفت سی و ام: مذمت بی اعتمادی به خدا و اعتماد به غیر خدا
۷۸۵	فصل: توکل بر خدا و فضیلت آن
۷۸۸	فصل: تقسیم امور بندگان
۷۸۹	عدم منافات اسباب با توکل
۷۹۱	فصل: درجات توکل
۷۹۲	فصل: طریقه‌ی تحصیل صفت توکل و علامت حصول آن
۷۹۵	■ صفت سی و یکم: کفران نعمت و شکر آن
۷۹۷	فصل: فضیلت شکر نعمت
۸۰۰	فصل: شناختن اشیایی که رضای خدا در آنهاست
۸۰۱	فصل: شکر نعمت و کفران نعمت به اموری که در اختیار انسان است
۸۰۳	فصل: شناختن نعمت‌های الهی
۸۰۵	فصل: فهمیدن و درک غذا قبل از خوردن
۸۰۶	فصل: رغبت آدمی به غذا
۸۰۷	فصل: حکمت‌های نهفته در دانه‌ی گندم
۸۰۹	فصل: تصرفات لازم برای تحصیل نان
۸۱۱	فصل: طبقات و اصناف ملایکه و اعمال ایشان
۸۱۴	فصل: سبب تقصیر مردم در شکرگزاری
۸۱۵	فصل: طریقه‌ی تحصیل شکرگزاری حضرت باری
۸۱۸	■ صفت سی و دوم: جزع و بی‌تابی
۸۱۹	فصل: صبر و شکیبایی
۸۲۲	فصل: صبر در حال رفاهیت و نعمت
۸۲۵	فصل: ثمراتی که بر صبر مترتب می‌شود
۸۳۰	فصل: اموری که طالب صبر باید مراعات نماید
۸۳۴	صبر حضرت ایوب علیہ السلام
۸۳۷	فایده
۸۳۹	■ صفت سی و سوم: فسق
۸۴۰	● باب پنجم: اسرار و آداب عبادات
۸۴۰	مقصد اول: طهارت و نظافت
۸۴۲	فصل اول: آداب باطنیه‌ی طهارت بدن از خبث

۸۴۳	فصل دوم: آداب باطنیه‌ی طهارت بدن از حدث
۸۴۴	فصل سوم: ازالهی فضلات و کثافات بدن
۸۴۵	مقصد دوم: بعضی از اسرار و آداب باطنیه‌ی نماز
۸۴۷	فصل اول: چیزهایی که حقیقت و روح نماز است
۸۴۸	فصل دوم: غفلت، مخالف روح و حقیقت نماز
۸۵۳	فصل: علل و اسباب آداب باطنیه‌ی نماز
۸۵۵	طریقه‌ی تحصیل اسباب و آداب باطنیه‌ی نماز
۸۵۵	اقسام اسباب مشغولی دل
۸۵۸	فصل چهارم: اسرار و اشارات متعلّق به شروط و افعال و ارکان نماز
۸۶۱	فصل پنجم: آداب دخول در نماز
۸۶۳	فصل ششم: آداب قرائت و بقیه‌ی اعمال نماز
۸۶۸	فصل هفتم: آداب و شرایط امام جماعت
۸۶۹	مقصد سوم: بعضی از آداب باطنیه‌ی ذکر و دعا
۸۶۹	فصل اول: بعضی از آداب و شرایط ذکر
۸۷۰	فصل دوم: بعضی از آداب و شرایط دعا
۸۷۲	مقصد چهارم: بعضی از شرایط و آداب تلاوت قرآن
۸۷۳	فصل: آداب ظاهریه‌ی قرائت قرآن
۸۷۴	آداب باطنیه‌ی قرائت قرآن
۸۷۹	مقصد پنجم: شمه‌ای از آداب روزه
۸۸۱	درجات روزه
۸۸۲	مقصد ششم: بعضی از آداب حج
۸۸۲	فصل اول: بعضی از اسرار آداب باطنیه‌ی حج
۸۸۴	فصل دوم: اموری که هنگام توجه به حج باید مراعات شود
۸۸۶	فصل سوم: اسرار باطنیه‌ی مقدمات و اعمال حج
۸۹۱	مقصد هفتم: آداب زیارت بعضی از مشاهد مشرقه
۸۹۳	فصل: ثواب و فضیلت زیارت